

A cigány-magyar együttélés térbeliségének vizsgálata mentális térkép segítségével

---

Nagyné Molnár Melinda - Bogárdi Tünde
SZIE Gödöllő GTK RGVI
Regionális Tudományok Doktori Iskola

A cigány-magyar együttélés, mint etnicitás vizsgálat - ahogy mi látjuk

---

- nem rögzített, hanem szituációfüggő (Kovács-Vidra-Virág 2013)
- különböző társadalmi interakciókban különbözőképpen jelenik meg
- az etnicitásnak van térbeli lenyomata (Jenkins 1997)
- eredmény: számos „látható és láthatatlan határ”

Cél, alapelv, kiindulópont, módszer

- **Cél:** A cigány-magyar együttélés térbeli vizsgálata
- **Alapelv:** úgy gyűjteni a vizsgált térre vonatkozóan információt, ahogyan azt az egyén/a vizsgált csoport látja, megéli.
- **Kiindulópont:** a cigány kisebbség térbeli előfordulása a tér *értékére* is kivetül.
- **Módszer:** Mentális térképezés (kérdőíves felmérés)
  1. Ahol a településen önálló cigányszegregátum van:
„Van-e különbség az egyes településrészek között? Mi a különbség lényege?”
  2. Ahol a településen élő cigányság térben diszpergálódva fordul elő:
„A településen belül hol lakna/hol nem lakna semmiképp? Miért?”

Átány (cigányok térben diszpergálódva)

- falukutatás 2014 nyarán
- összesen: 107 kérdőív (háztartások 20%-a)

Eredmények

- A falu központja a szívesen lakott, jobb helyzetű településrész.
Indoklás: viszonylag jó közbiztonság, érzelmi kötődés, a cigány népesség alacsonyabb mértékű előfordulása
- Nem szívesen: a „falú széle”, a „kömlői rész”, a cigányság által lakott utcák.
Indoklás: a cigányság magas aránya, problémák a közbiztonsággal, az épített környezet pusztulása/pusztítása
- Felszámolódó településrészek: a fejekben úgy léteznek, mintha nem is volnának (a falu még élő részeinek egy része mentálisan már halott).

Baks (cigányság szegregátumban)

- ❑ falukutatás 2011 nyarán
- ❑ összesen: 155 kérdőív (háztartások közel 20%-a)

Baks (cigányság szegregátumban)

Rózsaszín: Máriatelep

Kék: Szőlő

Sárga: Major

Eredmények

Máriatelep megítélése minden településrész nézőpontjából nézve kritikus.

A Szőlőben, Majorban élők véleménye Máriatelepről:

- A kívül élők a „problémás” baksi élet helyeként jelölték meg.
- A negatív véleményt nem a közvetlen tapasztalás formálta.

A Máriatelepen élők véleménye a saját életterükről:

- A Mária telepen élők véleménye ellentmondásos (pozitív és negatív vélemények is).
- A Telep korábbi problémamentes cigány-magyar együttélésébe éket vert, hogy idegen, a közösségi normákra tekintettel nem levő családok költöztek ide.

A cigány-magyar együttélés mentális térképezésének tapasztalatai I.

- A vizuális határokkal való elkülönülés mindig együtt jár a mentális szegregációval.
- Elkülönülnek a fejekben a negatív és pozitív értéktartalmú utcák, utcarészek, településrészek.
- A negatív értéktartalom szorosan összefügg a cigányság életterének térbeli elhelyezkedésével.
- Az etnikus tér nem csupán az élettér vizuális határaival rajzolódik ki; a mindennapi érintkezésekben más szinten is (iskola, bolt).

A cigány-magyar együttélés mentális térképezésének tapasztalatai II.

A többségi társadalom véleményformálásáról:

- Általában a többségi társadalom a cigányság által lakott települési életteret meglehetősen egységesen negatívan ítéli meg („nyomor”, „szegénység”, „bűnözés”).
- Diszpergált szituációban a többségi társadalom az etnikus tér tényleges határához egy pufferzónát is hozzácsatol.
- Szegregátum esetén sok esetben tényleges tapasztalás nélkül alakul ki a vélemény a többségi társadalomban.

A cigány-magyar együttélés mentális térképezésének tapasztalatai III.

A cigányság véleményformálásáról

- A cigányság is érzékeli, hogy a település értéktérképe nem homogén.
- A többségi társadalom által adott válaszokhoz hasonlóan általában a cigányság is megfogalmazza a saját életteréről a „negatív” képet.
- A saját életterüket egyáltalán nem tekintik egységesen negatívnak.
- Gettósodás nem csak szegregátumban alakulhat ki, és nem is minden szegregátum tekinthető gettónak.

Köszönjük a megtisztelő figyelmet!

